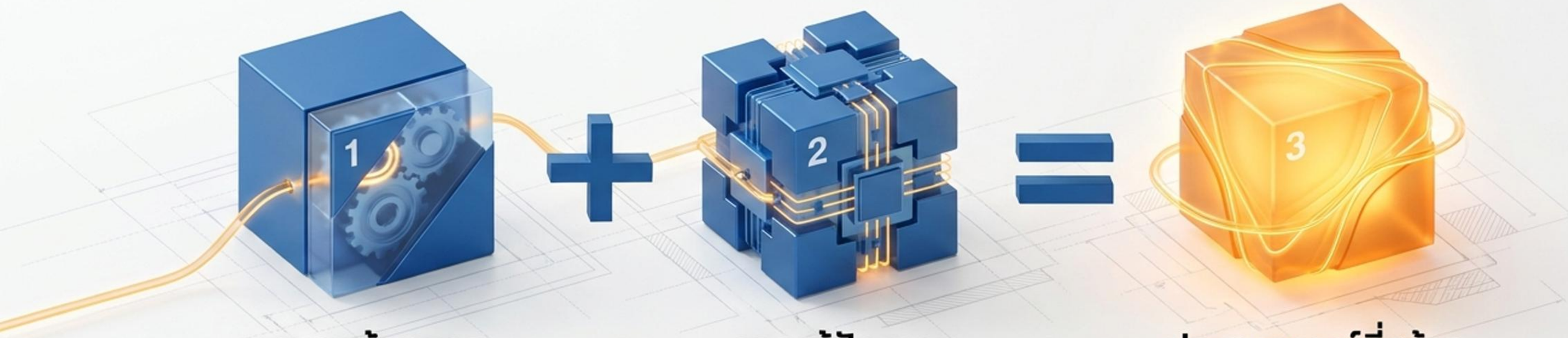

สรุปบทเรียน
‘การออกแบบบริการดิจิทัลภาครัฐ (Government Digital Service Design)’

การยกระดับ Government Digital Service Design เพื่อเปลี่ยนผ่านจากการทำงานแบบเดิม สู่การสร้างประสบการณ์ที่ไร้รอยต่อ

จัดทำโดย นางจุฑามาส พจน์สมพงษ์
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กพร.
18 มิถุนายน 2569

งานออกแบบของภาครัฐไม่ใช่เรื่องของความสวยงาม แต่คือการ "เดาใจ"

ความต้องการ ที่แท้จริง

การแก้ปัญหา ที่ตรงจุด

ประสบการณ์ที่สร้าง ความสุขตลอดเส้นทาง

การออกแบบบริการ (Service Design) คือการคาดเดาให้ได้ว่าผู้ใช้งานต้องการอะไร เพื่อให้ประชาชนมีความสุขตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดสิ้นสุดของกระบวนการรับบริการ

เมื่อโลกเปลี่ยน (World Changing) วิธีคิดของภาครัฐต้องเปลี่ยนตาม

อดีต (Process Improvement)

จุดศูนย์กลาง (The Core)
ยึดมุมมองของรัฐและข้อจำกัด
ของหน่วยงานเป็นหลัก

เป้าหมายการพัฒนา (The Goal)
เน้นปรับปรุงกระบวนการภายใน
ให้ทำงานได้ง่ายขึ้น

ปัจจุบัน (Service Design)

จุดศูนย์กลาง (The Core)
ยึดผลลัพธ์และความต้องการ
ของผู้รับบริการเป็นที่ตั้ง

เป้าหมายการพัฒนา (The Goal)
ประชาชนคาดหวังบริการที่เข้าถึงง่าย
และตอบโจทย์เฉพาะบุคคล

ภาครัฐต้องเริ่มต้นจากการถามว่า **"ประชาชนต้องการผลลัพธ์อะไร?"** ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกเครื่องมือมาใช้

บริการของรัฐต้องถูกออกแบบมาเพื่อ ‘ทุกคน’ (Desigh for Inclusion)

บริการตองสอดคล้องกับบริบทของผู้รับบริการที่หลากหลาย **การออกแบบที่ดีต้องไร้รอยต่อ** (Seamless) เป็นเนื้อเดียวกันทั้งระบบ Online และ Offline โดย**ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง**

กลไก 3 ประการที่ขับเคลื่อนบริการภาครัฐ (The 7Ps Framework)

Product

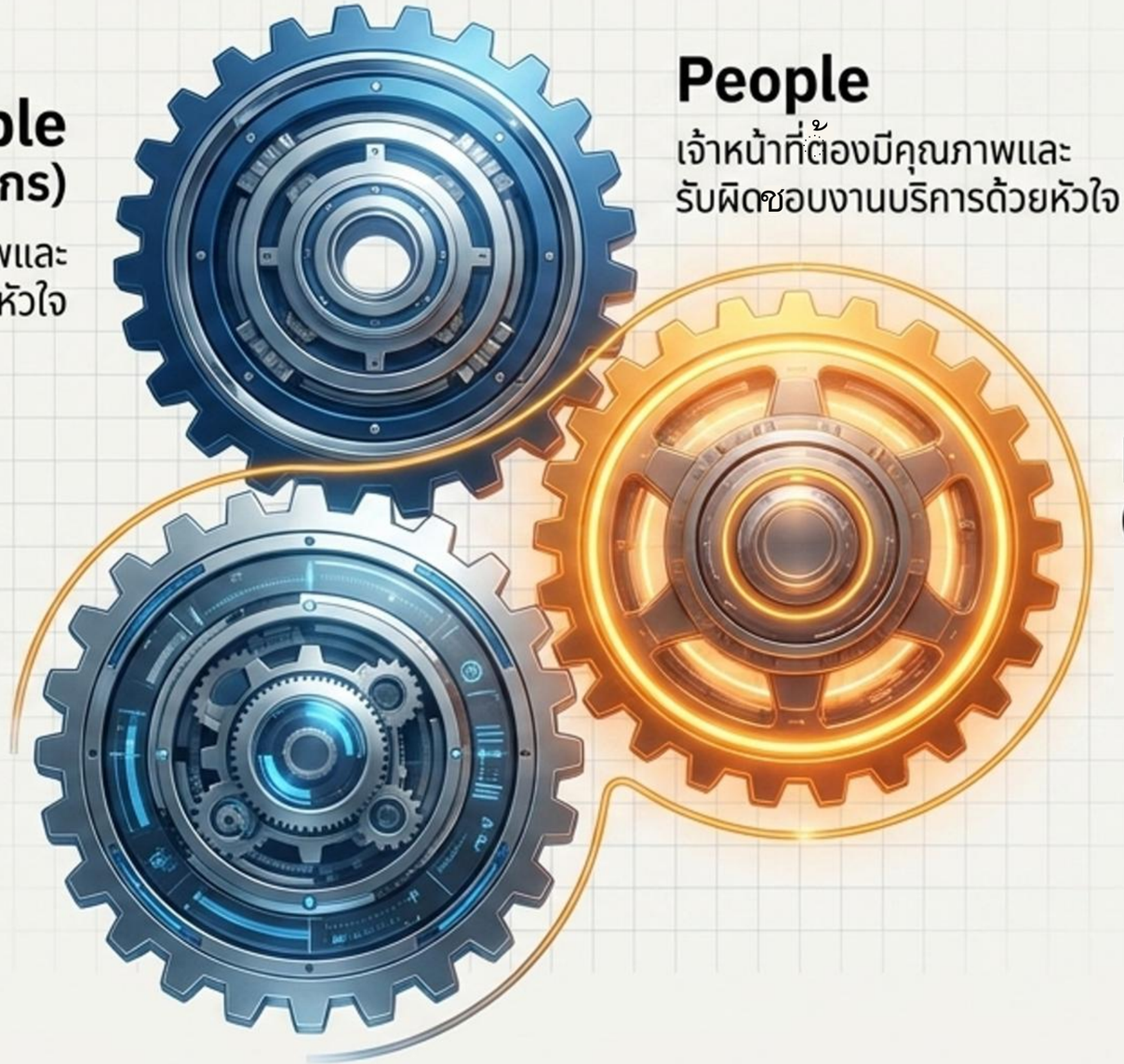
Price

Place

Promotion

People
(บุคลากร)

เจ้าหน้าที่ต้องมีคุณภาพและ
รับผิดชอบงานบริการด้วยหัวใจ

People

เจ้าหน้าที่ต้องมีคุณภาพและ
รับผิดชอบงานบริการด้วยหัวใจ

Process
(ระบบ)

ออกแบบให้สะดวก ลดขั้นตอนซ้ำซ้อน
และ “ดักทาง” เพื่อแก้ปัญหาล่วงหน้า
เสมือนเป็นผู้รับบริการเอง

Physical Evidence
(ประสบการณ์ทางกายภาพ)

สิ่งที่สัมผัสได้ด้วยสัมผัสทั้ง 5 (รูป รส
กลิ่น เสียง สัมผัส) ต้องถูกออกแบบให้
เข้าถึงง่ายและตอบโจทย์ความคาดหวัง
ทั้งบนพื้นที่จริงและบนหน้าจอ

จัดลำดับกลยุทธ์ใหม่: ออกแบบก่อนร่าง TOR

Path A (The Wrong Way)

Path B (The Strategic Timeline - Bold and Vibrant)

Step 1:
Design as Styling
(ตั้งทีมออกแบบเบื้องต้น)

พิสูจน์ความต้องการจริงของผู้ใช้งาน
ให้ชัดเจนก่อนเริ่มโครงการ

Step 2: จัดทำ TOR
& จ้าง Vendor

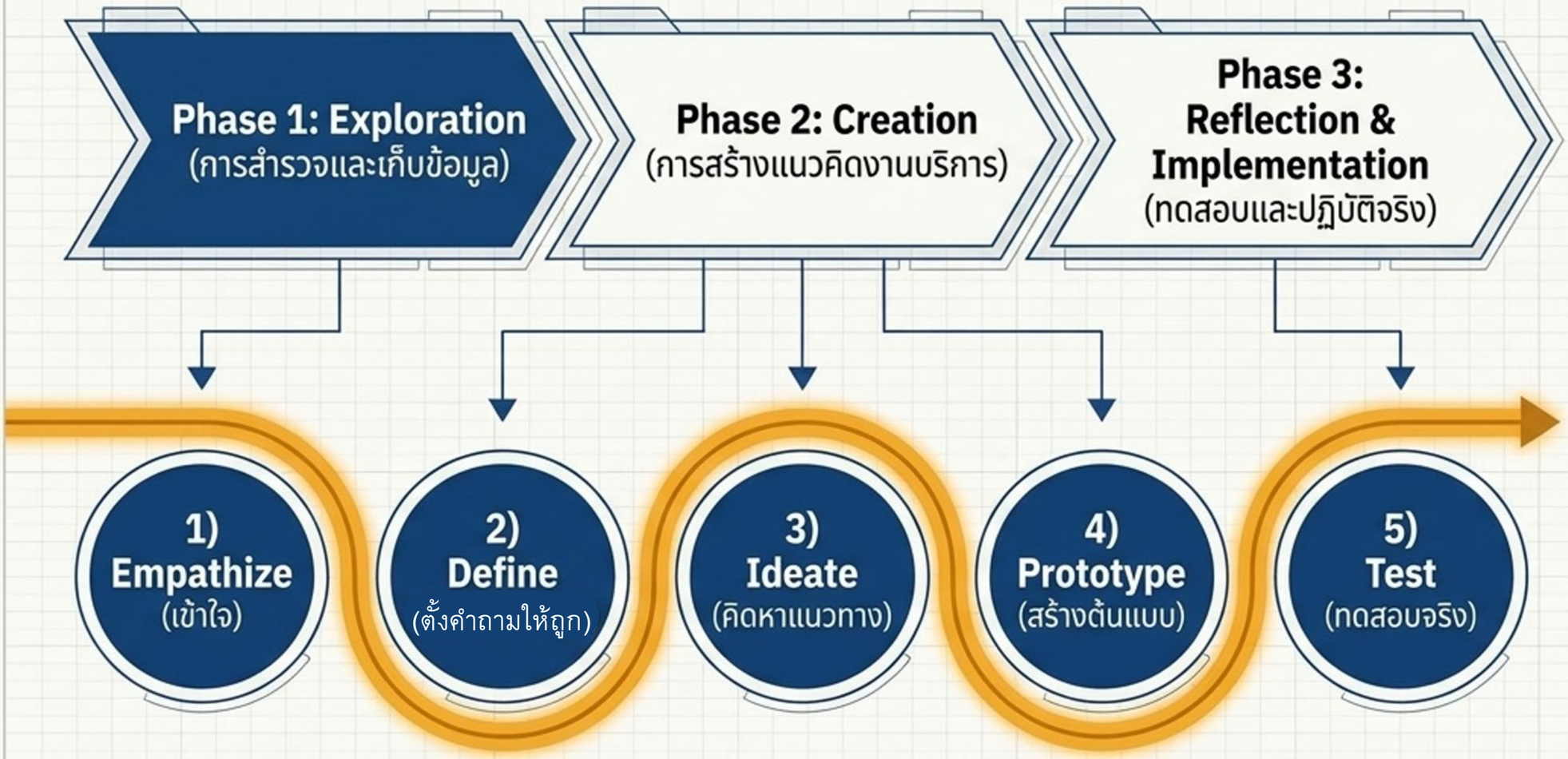
เมื่อได้ภาพที่ชัดเจน จึงค่อยร่าง
ขอบเขตการจ้างงานที่แม่นยำ

Step 3:
Process Backstage

ออกแบบระบบหลังบ้าน
มารองรับการบริการส่วนหน้า

การออกแบบระดับกลยุทธ์ (Strategic Level) ไม่ใช่แค่การสร้างสิ่งใหม่ แต่อาจหมายถึง
การ **"ยกเลิก"** หรือ **"ควบรวม"** บางกระบวนการเพื่อตอบโจทย์องค์กรและประชาชน

เครื่องยนต์แห่งการออกแบบบริการ (The Service Design Engine)

Actionable Insight

Touchpoint ควรดำเนินการกระบวนการนี้ภายในองค์กร เพื่อ (Stock)' Solution ที่ตอบโจทย์ไว้ก่อนนำไป Implement จริง

Phase 1: การสำรวจข้อมูลต้องเริ่มจาก "ต่อมเอ๊ะ"

Card 1: Reframing

ปรับมุมมองเพื่อค้นหา Challenge และความต้องการที่แท้จริง

Card 2: Stakeholder Mapping

กางแผนผังผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อดูว่าใครได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์จากระบบนี้

Card 3: Observe / Interview

สังเกตและสัมภาษณ์ด้วยความอยากรู้อยากเห็น (ต้องมี "ต่อมเอ๊ะ" เสมอ)

Card 4: Journey Map (Touchpoint)

จินตนาการความคาดหวังและออกแบบประสบการณ์ตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนจบ

สกัดข้อมูลมหาศาลให้เป็นรูปธรรมด้วยหลักการ P.O.I.N.T

P

Problem you observed:
ปัญหาที่สังเกตพบหน้างาน

O

Opportunities you see:
โอกาสที่ซ่อนอยู่ในการแก้ปัญหานั้น

I

Insights you gathered:
ความรู้และความเข้าใจเชิงลึกที่ได้รับจากการรับฟัง

N

Needs people have:
ความต้องการที่แท้จริงของผู้ใช้บริการ

T

Themes that stand out:
แนวคิดหลักที่เกิดขึ้นจากการสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด

Phase 2: ค้นหาแนวคิด (Idea Development)

"อย่าเพิ่งรีบหาคำตอบเดียว แต่จงหาคำตอบให้หลากหลายที่สุด"

Six Thinking Hats

เทคนิคการคิดรอบด้านสวมหมวก 6 ใบ
เพื่อมองปัญหาจากมุมมองที่ต่างกัน
อย่างสิ้นเชิง

Silent Brainstorm

ลดความเกรงใจและอคติในที่ประชุม ด้วยการ
ให้ทุกคน “คิด เขียน และแปะ Post - it” เงียบๆ
เพื่อให้ได้ไอเดียจากทุกคนอย่างแท้จริง

พลังของการสร้างสรรค์ร่วมกัน (The 4 Types of Co-Creation)

Q1

Club of Experts

ระดมสมองและใช้ความรู้จาก
“ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง”

Q2

Crowd of People

เปิดรับฟังเสียงจาก
“กลุ่มคนจำนวนมาก/ประชาชนทั่วไป”

Coalitions of Parties

ดึง “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” หรือผู้ที่
ได้รับผลกระทบโดยตรงมาร่วมออกแบบ”

Q3

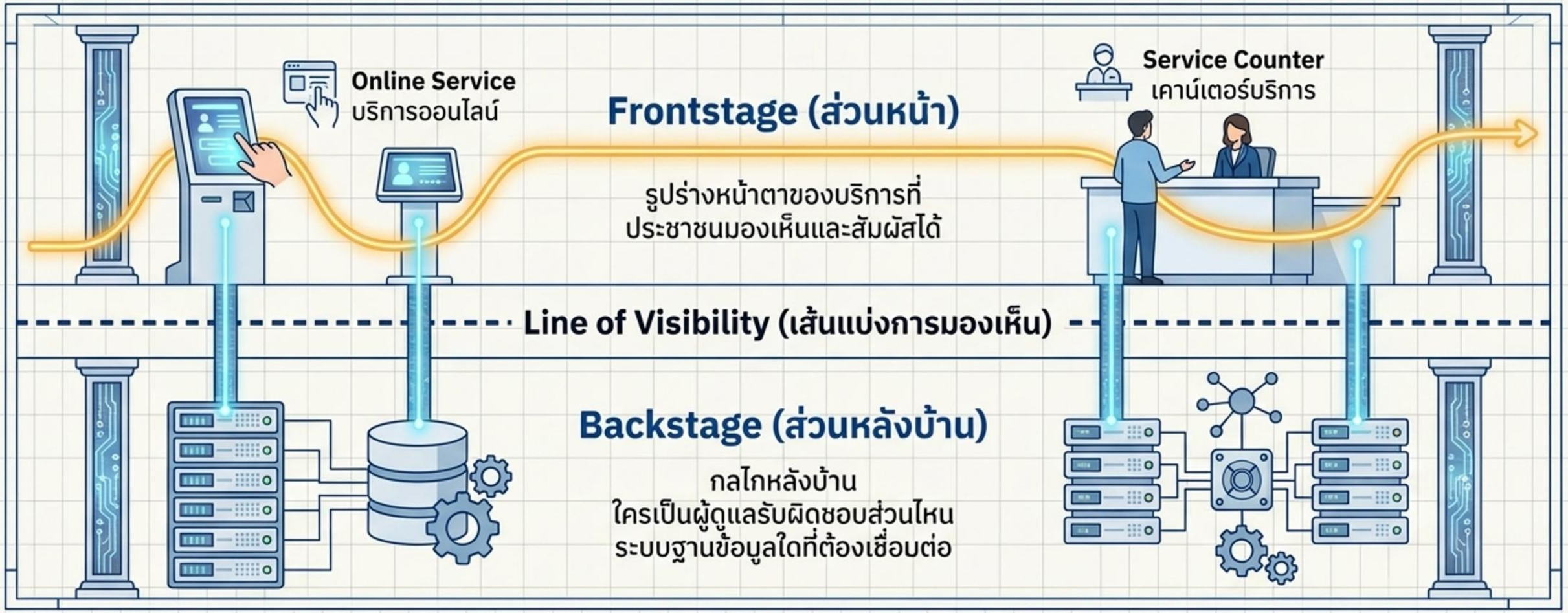

Community of Like-Minded Spirits

สร้างเครือข่ายจาก
“กลุ่มคนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน”

Q4

สรุปแนวคิดสู่ "พิมพ์เขียวบริการ" (Service Blueprint)

การลงรายละเอียดที่ชัดเจนว่า Service มีหน้าตาอย่างไร
เพื่อให้ทุกภาคส่วนของรัฐทำงานสอดประสานกันได้อย่างราบรื่น

Phase 3: ทดสอบและทำซ้ำ (Reflection & Implementation)

อย่ารอให้สมบูรณ์แบบ 100% ให้ทดสอบไปเรื่อยๆ จนมั่นใจว่าบริการนั้นตอบสนองความต้องการและสร้างความสุขได้จริง

"ความสุขของประชาชน"
คือตัวชี้วัดความสำเร็จที่แท้จริง

การออกแบบบริการดิจิทัลภาครัฐ
ไม่ใช่แค่การสร้างแอปพลิเคชันหรือการจัดซื้อเทคโนโลยี
แต่คือการทำความเข้าใจมนุษย์อย่างลึกซึ้ง
และออกแบบทุกสัมผัส (Experience) ให้ประชาชนได้รับบริการที่ดีที่สุด
ตั้งแต่ก้าวแรกจนถึงจุดสิ้นสุดอย่างมีความสุข

เปลี่ยนผ่านจากรัฐที่เน้น “การบวนการ”สู่รัฐที่ขับเคลื่อนด้วย “ความเข้าอกเข้าใจ” (Empathy)

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. การปรับปรุงกระบวนงานหรือการออกแบบบริการใหม่ของภาครัฐ ต้องคำนึงถึงความสุขของผู้รับบริการในทุกจุดสัมผัส
2. การปรับบริการไปสู่ดิจิทัลต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของกลุ่มที่เข้าไม่ถึงเทคโนโลยี
3. การออกแบบบริการหรือการปรับบริการ ควรต้องมีการทดสอบหลายๆครั้งก่อนนำไปใช้จริง เพื่อปรับปรุงให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการให้ผู้รับบริการและสร้างความสุขให้กับผู้รับบริการได้จริง
4. การออกแบบบริการต้องมีการเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบบริการ